

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU YÖNERGESİ

AMAÇ

MADDE 1 – Bu Yönerge'nin amacı, Giresun Üniversitesi'nde deney ve çiftlik hayvanları üzerinde yapılacak olan bilimsel araştırma, test, eğitim, öğrenim gibi temel etkinliklerde kullanılan yöntem ve materyaller ile ilgili minimum etik standartları saptamak, gerektiğinde yeni ilkeler oluşturmak, bunların uygulamalarına ilişkin düzenlemeleri yapmak, etik ilkeler doğrultusunda görüş bildirmek ve araştırma önerilerini bu açıdan değerlendirmek üzere oluşturulan "Giresun Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu"nın (GRÜHADYEK) kuruluş ve çalışma esaslarını belirlemektir.

KAPSAM

MADDE 2- (1) Bu Yönerge, deney amacıyla kullanılacak hayvanların kullanımından önce alınması gereken izinleri, bu kurulun çalışma usul ve esasları, görevleri, eğitim, denetim ve yükümlülüklerini kapsar.

(2) Bu Yönerge;

- a) Deneyssel olmayan tarımsal uygulamaları,
- b) Deneyssel olmayan klinik veteriner hekimliği uygulamalarını,
- c) Veteriner sağlık ürünlerine pazarlama yetkisi verilebilmesi için gereken klinik deneyleri,
- ç) Kayıtlı veya onaylı hayvancılık işletmelerinin yapmakla yükümlü olduğu uygulamaları,
- d) Birincil amacı bir hayvanın kimliklendirilmesi olan uygulamaları, kapsamaz.

DAYANAK

MADDE 3 – Bu Yönerge 1 Temmuz 2004 tarih ve 25509 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nun ve 15 Şubat 2014 tarih ve 28914 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik ve 13 Aralık 2011 tarih ve 28141 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Deneyssel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah Ve Korunmasına Dair Yönetmelik'in ilgili maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

TANIMLAR

MADDE 4 – Bu Yönerge'de geçen:

[Signature]
Bu yönerge, Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 02/12/2016 Tarih ve 45 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

- a) **Rektör:** Giresun Üniversitesi Rektörü'nü,
- b) **Başkan:** GRÜHADYЕК Başkanını,
- c) **Giresun Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu (GRÜHADYЕК):** 15 Şubat 2014 tarihli ve 28914 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının çalışma usul ve esaslarına dair yönetmelikte belirtilen GRÜ Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulunu,
- ç) **Deney:** Bilimsel amaçlarla hayvanlar üzerinde gerçekleştirilecek her türlü prosedür veya prosedürler bütünü,
- d) **Deney hayvanı:** Prosedürlerde kullanılan, serbest yaşayan veya çoğalan larva biçimleri, canlı kafadanbacaklılar ve normal fetal gelişimlerinin son üçte birlik döneminden itibaren memeliler dahil, insan olmayan herhangi bir omurgalı canlıyı,
- e) **Deney ünitesi:** Hayvanlar üzerinde her türlü prosedür veya prosedürlerin gerçekleştirildiği, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığında çalışma izni bulunan birimleri,
- f) **Etik:** Araştırmalarda kullanılacak hayvanlarla ilgili olarak insan ve hayvan yaşamını ilgilendiren bilimlerde yapılabilecek hareketlerin sınırları, hayvana yönelik yapılacak tutum ve davranışa yol gösterici evrensel kuralları,
- g) **Genel Müdür:** Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürünü,
- ğ) **Genel Müdürlük:** Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünü,
- h) **HADMEK:** Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kurulunu,
- ı) **HADYЕК:** Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulunu,
- i) **Hayvan refahı birimi:** Üretici, tedarikçi, kullanıcı ve araştırmaya yetkili kuruluşlarda bulunması zorunlu olan, hayvanların refahı ve bakımından sorumlu, veteriner hekim, veteriner sağlık teknikeri veya veteriner sağlık teknisyeni unvanına sahip en az bir kişiden, kullanıcı kuruluşlarda ise bu unvanlardan birine sahip bir kişiye ilaveten biri yerel etik kurul üyesi olmak üzere en fazla üç kişiden oluşan birimi,
- j) **İnsancıl öldürme metodu:** Hayvanın kendi türüne has, en az fiziksel ve duyuşsal ağrı, eziyet ve sıkıntıya maruz kalacağı şekilde yaşamının sonlandırılmasını,
- k) **İn vivo deney:** Canlı ortamda yapılan deneyi,
- l) **İyi laboratuvar uygulamaları:** Klinik çalışmalar dışındaki sağlık ve çevre güvenliği çalışmalarının planlanması, yapılması, izlenmesi, kaydedilmesi, arşivlenmesi ve rapor edilmesi şartları ve yönetim usulleri ile ilgili kalite sistemini,
- m) **Kullanıcı:** Hayvanları prosedürlerde kullanmaya yetkili olan kişiyi,
- n) **Kuruluş:** Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca çalışma izni bulunan, müstemilatı ile birlikte açık, kapalı, yarı açık, her türlü sabit ya da taşınabilir tesis, bina veya binalar grubu,

Bu yönerge, Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 02.12.2016 Tarih ve 45 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

- o) **Proje:** Tanımlanmış bilimsel bir amacı olan ve bir ya da daha fazla prosedürü kapsayan uygulanmasına başlanmamış iş programını,
- ö) **Prosedür:** Hayvanların; doğurtulması, kuluçkadan çıkarılması ya da genetiği değiştirilmiş hayvan soyunun devam ettirilmesi süreçleri dahil, iyi veteriner hekimlik uygulamalarına uygun olarak bir iğnenin batırılmasının yarattığına eşit veya daha fazla acı, eziyet, ızdırap veya kalıcı hasara sebep olabilecek şekilde, bilinen veya bilinmeyen sonuçları olan, deneysel, adli tıp soruşturmaları, diğer bilimsel veya eğitici amaçlarla kullanılmasını,
- p) **Sekreteryä:** Etik kurullarda gerekli koordinasyonu sağlayan, yazışmaları yapan ve kayıtları tutan kişi veya kişileri,
- r) **Tür:** Ortak özellikler taşıyan ve kendi aralarında döllenerek üreyebilen akraba canlıları içeren biyolojik grubu,
- s) **3R ilkesi:** (W.M.S Russell ve R.L. Burch tarafından 1959'da geliştirilen ve baş harflerinden dolayı 3R'ler olarak anılan Replacement: Yerine Koyma, Reduction: Azaltma ve Refinement: Refahın Sağlanması) Mümkün olan her durumda, canlı hayvan yerine bilimsel açıdan geçerli başka alternatif bir yöntem ya da deneme stratejisinin uygulaması. proje hedeflerinden ödün vermeden kullanılacak hayvan sayısının olabildiğince azaltılması, hayvanlara acı, eziyet, ızdırap çektirecek ve kalıcı hasar yapacak prosedürlerin iyileştirilerek hayvan refahının artırılmasını, ifade eder.

DENEY HAYVANLARININ KULLANILMA AMAÇLARI

MADDE 5- (1) Deney hayvanlarının kullanılma amaçları aşağıda belirtilmiştir:

- a) Temel araştırmalar.
- b) Aşağıdaki amaçlardan herhangi birini taşıyan translasyonel veya uygulamalı araştırmalar:
- 1) İnsan, hayvan veya bitkilerdeki hastalık, sağlık bozuklukları ve diğer anormalliklerin önlenmesi, tanısı, tedavisi veya bunlardan kaçınma.
 - 2) İnsan, hayvan veya bitkilerdeki fizyolojik bozuklukların incelenmesi, belirlenmesi, düzeltilmesi.
 - 3) Hayvanların refahı ve tarımsal amaçlarla yetiştirilen hayvanların üretim şartlarının iyileştirilmesi.
- c) (b) bendinde belirtilen amaçlardan herhangi biri için, ilaçlar, gıda hammaddeleri, yem hammaddeleri, başka maddeler ve ürünlerin kalite, etkinlik ve güvenilirliklerinin geliştirilmesi, üretilmesi ve test edilmesi.
- ç) İnsan ve hayvan sağlığı ve refahı için doğal çevrenin korunması.
- d) Türlerin korunmasını amaçlayan araştırmalar.

Bu yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 02.12.2016 Tarih ve 45 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

c) Mesleki becerilerin kazandırılması, sürdürülmesi veya geliştirilmesi için eğitim ve öğretimi.

İ) Adli tıp soruşturmaları.

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULUN KURULUŞU ve ÜYELERİN NİTELİKLERİ

MADDE 6- GRÜHADYEK, bir başkan ve 9 üyeden oluşur. GRÜHADYEK;

a) Kurum bünyesinde Deney Hayvanları Üretim ve Araştırma Laboratuvarında deney hayvanı bakımından sorumlu bir veteriner hekimden,

b) Kurumla çıkar ilişkisi olmayan sivil toplum kuruluşuna kayıtlı T.C. vatandaşı bir üyeden,

c) Kurumla çıkar ilişkisi olmayan ve kendisi ya da yakınları deney hayvanları ile çalışmayan T.C. vatandaşı sivil bir üyeden,

ç) GRÜ Tıp Fakültesi ilgili anabilim dallarından en az bir öğretim üyesi,

d) GRÜ Fen Edebiyat Fakültesi ilgili anabilim dallarından en az bir öğretim üyesi,

e) GRÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi ilgili bölümlerinden en az bir öğretim üyesi,

ve Rektörün uygun bulacağı diğer fakülte/Meslek Yüksek Okul temsilcilerinden oluşur.

Etik Kurul, gerektiğinde başka alanların uzmanlarından görüş alabilir veya toplantılara davet edebilir.

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULUNA ATANMA VE GÖREV SÜRESİ

MADDE 7- Giresun Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu üyeleri ve üyelerin içinden başkan, başkan yardımcısı ve sekreteri Rektör tarafından atanır. Atamalar, Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kuruluna bildirilir. Yerel etik kurulları üyelerinin görev süresi dört yıldır. Görev süresi biten üye yeniden atanabilir. Bir takvim yılı içerisinde izinsiz ve mazeretsiz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan üyenin üyeligi düşer. Üyelik sıfatının ölümü, emeklilik, ayrılma gibi herhangi bir nedenle sona ermesi veya üyeliğin düşmesi halinde, yerine aynı usulle ve kalan süreyi tamamlamak üzere ayrılan üyenin niteliklerini taşıyan yeni bir üye seçilir.

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULUNUN ÇALIŞMA YÖNTEMİ

MADDE 8- GRÜHADYEK aşağıda belirtildiği şekilde çalışır:

Yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 02/12/2016 Tarih ve 45 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

a) GRÜHADYЕК, kurul başkanının belirleyeceği gündemle en az ayda bir defa, üyelerin en az üçte ikisinin katılımı ile toplanır.

b) GRÜHADYЕК toplantısında kararlar oy çokluğu ile alınır. Oy eşitliği halinde başkanın oyu yönünde karar verilir.

c) Her kurul kendi çalışma usul ve esaslarını belirleyen bir yönerge hazırlar.

ç) Kurumlarda kullanılan tüm deney hayvanlarına ilişkin kayıtlar, hayvan refahı biriminde görevli deney hayvanı bakımından sorumlu veteriner hekim tarafından tutulur veya tutturulur.

Söz konusu kayıtlarda temin edilen hayvanların sayıları, türleri, temin edildikleri yerler, kullanıcı kuruluşu geldiği tarih ve yapılan tüm işlemler bulunur. Bu kayıtlar en az beş yıl süreyle muhafaza edilir.

d) GRÜHADYЕК, yapılacak başvuruları değerlendirmek için bir form hazırlar. Formda aşağıdaki bilgilerin bulunması zorunludur:

- 1) Proje adı.
- 2) Proje yürütücüsü ve diğer araştırmacıların adı, adresi, görev yeri, imzası.
- 3) Prosedürün yapılacağı yer ve süresi.
- 4) Canlı hayvanlar üzerinde prosedür uygulayacakların eğitim sertifikaları.
- 5) Başvuru tarihi.
- 6) Proje önerisi.
- 7) Günlük dille yazılmış teknik olmayan proje özeti.
- 8) Hayvan kaynakları, tahmini hayvan sayısı, türü ve yaşı.
- 9) Hayvanlar üzerinde gerçekleştirilecek prosedürler.
- 10) Prosedürlerin sebep olacağı acı, eziyet, ızdırap ve kalıcı hasar düzeyi.
- 11) 3R ilkesinin prosedürlerde uygulanma şekli.
- 12) Kullanılması planlanan anestezi, analjezi ve diğer ağrı kesici yöntemler.
- 13) Hayvanların yaşamları boyunca acı ve ızdırap çekmemesi ya da

çektikleri ızdırabın azaltılması için alınacak önlemler.

14) Prosedürlerin sonlandırılmasında insancıl öldürme metodunun belirlenmesi.

15) Hayvan sayısını ve prosedürlerin sebep olacağı acı, eziyet, ızdırap ya da olası çevresel etkileri asgariye indirmek için uygulanacak deneysel veya gözlemsel stratejiler ile veri analiz usulleri.

16) Hayvanların birden fazla projede kullanılıp kullanılmayacağı.

17) Hayvanların barındırma, yetiştirme ve bakım şartları.

18) Projede yer alanların yetkinliği.

19) Taahhütname.

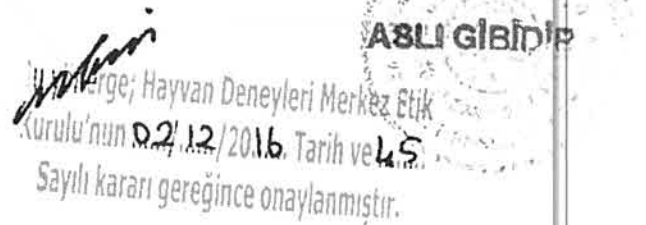
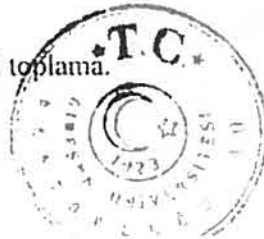

Yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 02/12/2016 Tarih ve 45 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

- e) GRÜHADYЕК tarafından projelere azami beş yıl süre ile izin verilir, süre uzatımı talebi olması halinde, talebin gerekçelendirilmesi şartıyla ek süre verilebilir.
- f) Bütün başvurular ve alınan kararlar, tarihi ve sayı numarası verilerek kayıt altına alınır. Kayıtlar en az beş yıl süreyle muhafaza edilir.
- g) Başvurular, proje yürütücüsü tarafından yapılır. Tez çalışmaları için yürütücü, danışman öğretim üyesidir.
- ğ) GRÜHADYЕК, yaptığı değerlendirme neticesinde uygun, düzeltilmesi gerekir, şartlı olarak uygun ya da uygun değildir şeklinde karar verir. Kararlar başvuru sahibine başvurunun yapıldığı tarihten itibaren kırk iş günü içinde yazılı olarak bildirilir. Bu süre proje değerlendirmesini de kapsar. Projenin karmaşıklığı veya birden çok bilim dalını ilgilendirdiği hallerde, GRÜHADYЕК sözü edilen süreyi bir defaya mahsus olmak üzere onbeş iş gününü geçmeyecek şekilde uzatabilir. Uzatma sebebi ve süresi gerekçelendirilerek, süre sona ermeden yürütücü bilgilendirilir. GRÜHADYЕК, bir projenin yapılabilirliğini sınamak amacıyla az sayıda hayvan üzerinde ön deneylerin yapılmasını isteyebilir. Bu durumda kesin karar, "şartlı olarak uygun" kararı verilen projelerdeki usullere göre verilir.
- h) GRÜHADYЕК üyelerine ait başvurular görüşülürken ilgili kurul üyesi görüşmelere katılamaz ve oy kullanamaz.
- ı) Hakkında "Düzeltilmesi gerekir" kararı verilen projeler, düzeltildikten sonra tekrar değerlendirilir. "Şartlı olarak uygun" kararı verilen projeler, GRÜHADYЕК tarafından belirlenecek bir süre boyunca, hayvan refahı birimi tarafından izlenip, istenen şartların yerine getirilip getirilmediği değerlendirildikten sonra uygun ya da uygun değildir şeklinde karara bağlanır ve proje ile ilgili GRÜHADYЕК'e rapor verilir.
- i) İzin verilen projelerde hayvan refahını olumsuz etkileyecek herhangi bir değişiklik olup olmadığı yerel etik kurulu tarafından denetlenir. Yerel etik kurulu, onaylanan projeye uyulmaması durumunda, verilen izni iptal eder. İznin iptal edilmesi durumunda; hayvan refahı birimi tarafından, projede kullanılan veya kullanılması öngörülen hayvanların refahının olumsuz yönde etkilenmemesi sağlanır.
- j) GRÜHADYЕК onayı alındıktan sonra projedeki ve çalışmaya katılacak kişilerdeki değişiklikler proje yürütücüsü tarafından GRÜHADYЕК'e yazılı olarak bildirilir ve onayı alınır.
- k) Aşağıdaki müdahaleler GRÜHADYЕК iznine tabi değildir:

- 1) Teşhis ve tedavi amaçlı klinik uygulamalar.
- 2) Ölü hayvan veya dokusu, mezbaha materyalleri, atık fetuslar ile yapılan prosedürler.
- 3) Süt sağma.
- 4) Dışkı veya altlık örneği toplama.

5) Sürüntü ile örnek alma.

l) Tür tanımlama ile ilgili doğadan yaban hayvanı kullanılmasında Genel Müdürlükten alınan izin, GRÜHADYЕК izni yerine geçer.

m) Saha araştırmalarının birden fazla ilde yürütülmesi halinde sadece bir yerin GRÜHADYЕК onayının alınması yeterlidir.

n) Kayıtlar HADMEK ve Bakanlığın denetimine açık tutulur. GRÜHADYЕК, gerektiğinde konusunda deneyimli uzmanların yazılı görüşlerini alabilir veya GRÜHADYЕК toplantısına davet ederek sözlü veya yazılı görüş isteyebilir.

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULUNUN GÖREVLERİ

MADDE 9- GRÜHADYЕК'in görevleri şunlardır:

a) 15 Şubat 2014 tarih ve 28914 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Yönetmelik hükümleri ile HADMEK'in belirlediği etik ilkeler ve iyi laboratuvar uygulamaları çerçevesinde kendi çalışma usul ve esasları hakkında yönerge hazırlamak.

b) Deney hayvanları üzerinde yapılacak tüm işlemlerin etik yönden kabul edilebilir sınırlarını belirleyerek yapılacak işlemlere ilişkin protokolleri onaylamak veya gerekçeli olarak reddetmek.

c) Kurum içinde deney hayvanı kullanılması sürecinin 3R ilkelerine ve etik kurallara uygun olarak sürdürülmesini denetlemek, bu amaçla gerekli düzenlemeleri yapmak.

ç) Deney hayvanı kullanılarak elde edilenlerle aynı veya daha yüksek düzeyde bilgi sağlayabilecek ancak hayvan kullanılmayan veya en az sayıda hayvan kullanılan ya da daha az acı verilen prosedürler içeren alternatif yöntemlerin geliştirilmesine ve doğrulanmasına katkıda bulunacak ve bu alanda araştırmayı teşvik edecek uygulamalar yapmak.

d) Deney hayvanları üzerinde yapılacak işlemlerin onaylanmış protokole uygun olarak yapılmasını sağlamak, gerektiğinde sonlandırmasına karar vermek.

e) Deney hayvanlarıyla çalışacak personelin gerekli eğitimi almasını sağlamak ve deney hayvanı kullanım sertifikası bulunması şartıyla hayvan deneyleri yapılmasına izin vermek. Bu amaçla gerektiğinde sertifika programları düzenlemek.

f) Deney hayvanlarının üretim, yetiştirme, barındırma ve nakil şartları ile deneylerin yapıldığı laboratuvar şartlarının ve ekipmanının etik yönden uygun olup olmadığını denetlemek.

g) Deney hayvanı kullanımı ile ilgili olarak istatistiki veri tabloları ile yıllık faaliyet raporunu hazırlayarak HADMEK'e sunmak.

Bu yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Kurulunun 02/12/2016 Tarih ve Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

- ğ) Deneyisel çalışmalar sonunda ortaya çıkan atıklar ve tıbbi atıkların 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesince bertarafını sağlamak.
- h) 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun ve ilgili mevzuatın getirdiği hükümler çerçevesinde, deney hayvanlarının kayıt altına alınmalarını ve izlenebilmelerini sağlamak.
- ı) Düzenlenecek eğitim sertifika programlarını otuz gün önce HADMEK'e bildirmek.
- i) Düzenledikleri sertifika eğitim programları ve eğitim sonunda başarılı olarak sertifika alan kursiyerler ile ilgili bilgileri HADMEK'e bildirmek.
- j) Deneyde kullanılan hayvanların, prosedür sonrası sahiplendirilmesi veya çiftçilik sistemine iadesinde sakınca görülüp görülmediği hakkında karar vermek.

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURUL ÇALIŞMA İLKELERİ

MADDE 10 – GRÜHADYEK aşağıda belirtilen ilkeler doğrultusunda çalışır

- a) Bilimsel araştırmalarda kullanılması zorunlu olan deney hayvanlarına kötü muameleleri engellemek.
- b) Deney hayvanlarının 5 inci maddede belirtilen amaçlar kapsamında kullanılmasını sağlamak.
- c) Ağır acı, stres ya da buna denk eziyet veren deneylerde bir hayvanın bir defadan fazla kullanılmamasını, zorunlu olarak kullanılması gerekiyorsa bunun sağlam bilimsel gerekçelere dayandırılmasını sağlamak.
- ç) Eğitim amaçlı kongre, konferans ve seminerlerde ağrı ve acı veren deneylerin yapılmamasını sağlamak.
- d) Bilimsel açıdan güvenilir verinin, hayvanlara mümkün olduğu kadar az acı çektirerek ve onları en az strese sokarak elde edilmesini sağlamak.
- e) Araştırmalar süresince kullanılan deney hayvanlarına, türüne uygun şartlar hazırlamak ve en iyi fizyolojik, davranışsal ve çevresel şartların teminini sağlamak.
- f) Uygun şekilde eğitilmiş personel tarafından uygun şartlarda deney hayvanı bakımını sağlamak.
- g) Canlı hayvanlarda yapılacak deney amaçlı çalışmaların sorumlu veteriner hekim gözetiminde yapılmasını sağlamak.
- ğ) Araştırmacılar tarafından, deneylerin hangi durumlar yerine getirildiğinde sonlandırılacağına dair hedef noktaların belirlenmesini sağlamak.
- h) Araştırılan bilginin elde edilmesinde geçerliliği ispatlanmış alternatif usuller varsa hayvan deneylerini etik olarak uygun görmeme ve daha önceden ayrıntılı olarak yapılmış deneylerin tekrar edilmesine engel olmak.

Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu'nun 02/12/2016 Tarihinde
Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

i) Deney için en uygun hayvan türü ve yöntemin seçilmesini ve bilimsel olarak anlamlı sonuç verebilecek en az sayıda hayvan kullanılmasını sağlamak.

ii) Deney hayvanlarına gereksiz acı ve ağrı verecek deneylerde uygun bir anestezi usulünün uygulanmasını ve araştırmalarda uygun ağrı kesici ve anestezi kullanılmasını sağlamak.

j) Anestezinin, hayvan için deneyin kendisinden daha fazla travmatik olması ve deneyin amacına uygun olmaması durumunda yapılmasını engellemek.

k) Deneyin etik ilkeler çerçevesinde yapılması ve amacına uygun olması için veteriner hekim kararı ile;

1) Anesteziden çıktığında önemli oranda acıya maruz kalacak olan hayvanın ağrı kesici ile tedavi edilmesini, tedavi edilmesi mümkün değilse insancıl bir metotla öldürülmesini,

2) Deney hayvanının araştırma sürecinde ya da sonunda hayatına son verilmesi işlemlerinin uygun gerekçelerle yapılmasını.

3) Şiddetli ve sürekli ağrı çeken veya normal hayatını sürdüremeyecek duruma gelen deney hayvanları ile sağlığı ve çevresi için risk oluşturabilecek deney hayvanlarının insancıl bir metotla yaşamlarına son verilmesini, sağlamak.

l) Araştırmada kullanılan ve yaşamlarını sürdüren deney hayvanlarına, deney sonunda sağlıklı yaşam şartlarının teminini sağlamak.

m) Hayvanları ağır ve uzun süreli acıya maruz bırakacak deneylerin yapılmasına, etik ilkeler ile araştırmadan elde edilecek fayda ve hayvanların çekeceği acı dikkate alınarak karar vermek.

n) Bilimsel hedeften uzaklaşmadığı ve hayvanın refahının bozulmadığı sürece hayvanlar üzerinde birden fazla uygulama yaparak, deneyde kullanılan hayvanların sayısını azaltmak.

o) Deneyde kullanılarak ölen hayvanların doku ve organlarının paylaşılması kapsamında diğer başvurularda değerlendirilmesini sağlamak.

ö) Uzun süreli olması muhtemel şiddetli acı, eziyet ve ızdırapla sonuçlanan ve düzeltilmesi mümkün olmayan uygulamalardan kaçınmak.

p) Yalnızca kendi bünyesindeki hayvan refahı biriminin denetiminde gerçekleştirilecek prosedürlere izin vermek.

r) Onay verilen projelerde, içerikte ve çalışmaya katılacak kişilerde yapılacak değişiklikleri takip etmek ve gerekli izinlerin alınmasını sağlamak.

DENEY HAYVANLARINA İLİŞKİN UYGULAMALAR

MADDE 11 – GRÜHADYЕК'in çalışmalarında kullanılacak hayvanlara ilişkin hususlar:

a) Deney hayvanları üzerinde yapılacak tüm prosedürlerin GRÜHADYЕК tarafından onaylanmış olması zorunludur.

b) GRÜHADYЕК tarafından yapılan düzenlemelere uygun olarak alınmış bir genel veya özel istisna olmadıkça, deneylerde kullanılacak:

- 1) Fare (*Mus musculus*),
- 2) Sıçan (*Rattus norvegicus*),
- 3) Tavşan (*Oryctolagus cuniculus*),

türlerinin ve deneyde kullanılacak tüm hayvanların kayıtlı yasal deney hayvanı üreticisi ve tedarikçilerinden alınmış olması şartı aranır.

c) Kedi, köpek gibi evcil türlerin sokakta başıboş olanları, deneylerde kullanılmaz. Ancak, hayvanların sağlık ve refahı ile ilgili çalışmalara ihtiyaç duyulması, çevre, insan ve hayvan sağlığına karşı ciddi tehlike oluşturmaması ve çalışmanın amacının sadece başıboş hayvan kullanılarak gerçekleştirilebileceğine dair bilimsel gerekçeler sunulması hallerinde bu hayvanlar deneylerde kullanılabilir.

ç) İnsan dışı primatların deneylerde kullanılmasına, istisnai durumlarda ve prosedürün amacının insan dışı primatlar dışında bir tür kullanılarak gerçekleştirilemeyeceğine dair bilimsel bir gerekçe mevcutsa izin verilir.

d) Büyük kuyuksuz maymunlar deneylerde kullanılamaz.

e) Ulusal mevzuat ve uluslararası sözleşmeler çerçevesinde nesli tehlike altında olan ve korunan türler ile CITES Sözleşmesinin Ek-1 Listesindeki türlerin kullanılmasına aşağıda belirtilen durumlarda izin verilir:

1) Prosedür, 5 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendi ile (c) ve (d) bentlerinde belirtilen amaçlardan birine sahipse.

2) Prosedürün amacının söz konusu türlerin dışındaki türler ile gerçekleştirilemeyeceğine dair bilimsel bir gerekçe mevcutsa.

f) Doğadan alınmış yaban hayvanı üzerinde yapılacak deney bir bilimsel gerekçeyle; ancak diğer hayvanların deneyin amacı bakımından yeterli olmaması halinde onaylanır. Bu konuda yapılan çalışmalarda GRÜHADYЕК onayından sonra Genel Müdürlükten izin alınır.

HAYVANLARIN DENEYLERDE TEKRAR KULLANIMI

MADDE 12 – (1) Daha önce bir ya da birkaç deneyde kullanılan bir hayvanın tekrar kullanılmasına aşağıdaki durumlarda izin verilir:

a) Daha önceki deneylerin gerçek şiddeti "hafif" veya "orta" ise.

b) Hayvanın genel sağlık durumu tamamen eski haline dönmüşse.

Hayvan Deneyleri Merkez Kurulu'nun 02/12/2016.. Tarih ve 15 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

- c) Yeni deney "hafif", "orta" veya "düzelmaz" olarak sınıflandırılmışsa.
- ç) Hayvan üzerinde daha önce gerçekleştirilen prosedürleri değerlendirebilecek bir veteriner hekim tarafından uygun bulunmuşsa.
- (2) İstisnai durumlarda, (a) bendini uygulama dışı bırakacak şekilde ve hayvanın veteriner hekim tarafından muayene edilmesinden sonra, hayvanın şiddetli acı, ızdırap veya eşdeğerini içeren bir deneyde birden fazla kullanılmaması şartıyla bir hayvanın tekrar kullanılmasına izin verilebilir.

DENEYİN SONLANDIRILMASI

MADDE 13 – (1) Deneyle ilgili olarak daha fazla gözlemin yapılamayacağı hallerde ya da genetiği değiştirilmiş hayvan soyları ve nesilleri artık takip edilmiyorsa veya sürekli devam eden bir şekilde iğne batırılmasına eşdeğer ya da daha fazla acı, eziyet, ızdırap ve kalıcı hasar yaşamaya bekleniyorsa deney sonlandırılır.

(2) Deneyin sonunda, bir hayvanın yaşamaya devam etmesine dair karar bir veteriner hekim tarafından alınır. Bir hayvanın yaşatılmaya devam etmesi durumunda, sağlık durumuna uygun bakım ve barınma hizmeti sağlanır. Hayvan orta veya şiddetli acı, eziyet, ızdırap ve kalıcı hasar yaşamaya devam ediyorsa sakrifiye edilir.

PROJELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

MADDE 14 – (1) Projeler;

- a) Bilimsel, eğitsel veya yasal gerekçeleri,
- b) Hayvan kullanımı gerekçeleri,
- c) Prosedürlerin mümkün olan en insani ve çevreye duyarlı şekilde gerçekleştirilmesinin tasarlanması,
- ç) Tahmin edilen bilimsel faydaları ve eğitim yönünden değeri,
- d) 3R ilkesine uyumu,
- e) Prosedür şiddetinin sınıflandırılması,
- f) Elde edilecek fayda ve hayvanların çekeceği acı,
- g) Öldürme metotları, prosedürler, anestezi, tekrar kullanım, bakım ve barınma şartlarının mer'î mevzuata uygunluğu,
- ğ) Geriye dönük değerlendirmenin yapılıp yapılmayacağı (örneğin saklanan doku örneklerinin daha sonraki zamanlarda bilimsel amaçlarla tekrar kullanılabilirliği) ve ne zaman yapılacağına karar verilmesi,
- kriterlerine göre GRÜHADYЕК tarafından değerlendirilir.

Uygun görülen Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 02/12/2016 Tarih ve 4 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

(2) GRÜHADYЕК tarafından proje değerlendirmesini yapacak uzmanların; 3R ilkesi, deney tasarımı, hayvan deneyleri pratik uygulamaları, yaban hayvanları deneyleri pratik uygulamaları veya hayvan bakım ve beslenmesi konusunda yetkin olmasına göre seçilmesine dikkat edilir.

(3) Proje değerlendirmesi şeffaf olmalıdır. Fikri mülkiyet haklarının ve gizli bilgilerin korunması için, proje değerlendirmesi tarafsız bir şekilde gerçekleştirilir ve bağımsız tarafların görüşlerini de kapsayabilir.

DENEY HAYVANI İLE UĞRAŞACAKLAR VE PERSONELİN EĞİTİMİ

MADDE 15 – (1) Deney hayvanı ile uğraşacaklar ve personelin eğitiminde uyulması gerekli hususlar aşağıda belirtilmiştir:

a) Deney hayvanı ile uğraşan veya uğraşacak araştırmacıların eğitilmesi için eğitim programlarının düzenlenmesi, deney hayvanları kullanım sertifika programlarının açılması, düzenlenmesi ve yürütülmesinden GRÜHADYЕК sorumludur. Bu programlarda başarılı olanlara, ilgili GRÜHADYЕК tarafından deney hayvanı kullanım sertifikası verilir.

b) Deney hayvanı kullanarak her türlü eğitim, araştırma, uygulama ve test yapmak isteyen veya bu programların yapılmasında deney hayvanlarına dokunarak katkıda bulunan öğrenciler, araştırmacılar, akademik, sağlık, teknik ve idari personel deney hayvanı kullanıcısı olarak kabul edilir.

c) Deney hayvanı kullanıcıları, sertifika almadan bu hayvanlar üzerinde deney, eğitim, test amacıyla işlemi yapamaz ve çalışma mekanlarında bu hayvanları barındıramazlar. Çiftlik hayvanlarıyla yapılacak araştırmalarda araştırma ekibinin içinde bir veteriner hekimin bulunması zorunludur. Bu durumda veteriner hekimin deney hayvanları kullanım sertifikası bulunması gerekli değildir.

ç) GRÜHADYЕК; deney hayvanı üretilmesi ve yetiştirilmesi ile sorumlu personelin asgari olarak bilgilendirilmesi ve uyulması gereken usul ve esasları içeren bir meslek içi eğitim programı hazırlar ve periyodik olarak uygulanmasını denetler.

d) GRÜHADYЕК onayına sunulan bilimsel, eğitsel araştırma projelerinde ve adli tıp soruşturmasında deney hayvanları üzerinde prosedür uygulayan araştırmacıların deney hayvanları kullanım sertifikası olmaması halinde bu çalışmaya onay verilmez.

e) Bir araştırmacı, kendi sertifikası olmaması halinde araştırma yürütücüsü olarak başka kişilerle ortak çalışma yapmak amacıyla GRÜHADYЕК'e başvurabilir. Kendisinin katıldığı, ancak doğrudan deney hayvanları üzerinde prosedür uygulamayan araştırmacılar, sertifikalı deney hayvanı kullanıcılarının yardımıyla deneylerini sürdürebilirler.

Bu yönerge Hayvan Deneyleri Mevzuatı Gıda Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı tarafından 02/12/2016 Tarihinde Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

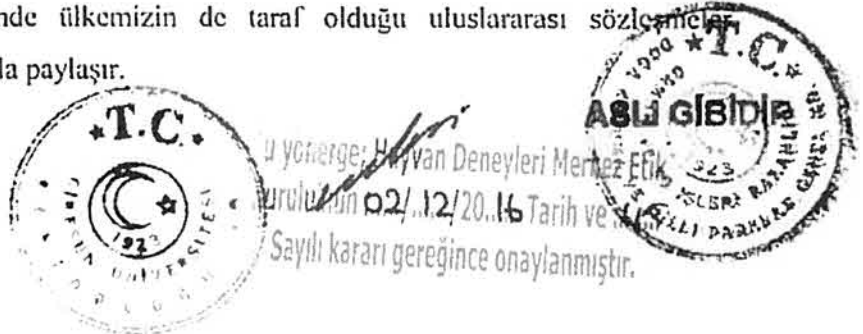

- f) Deney hayvanları kullanım sertifikası programlarının içeriği HADMEK tarafından alınacak kararla belirlenerek tüm GRÜHADYЕК'lere bildirilir.
- g) HADMEK gerektiğinde sertifika programlarını güncelleyebilir.
- ğ) Deney hayvanları kullanım sertifika programlarında derslerin %80'ine devam etmek zorunludur.
- h) Kursiyerlerin sertifika alabilmeleri için kurs sonunda yapılacak olan sınavda 100 üzerinden en az 70 puan almaları gereklidir.
- ı) Sertifika eğitim programlarının nasıl yürütüleceği GRÜHADYЕК tarafından belirlenir.
- i) Bu Yönetmelik hükümlerine göre düzenlenen deney hayvanları kullanım sertifika programlarına kayıt yaptırarak devam ve başarı şartlarını yerine getiren kursiyerlere "Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası" verilir. Deney hayvanları kullanım sertifikası, GRÜHADYЕК başkanı ve Rektör tarafından imzalanır.
- j) GRÜHADYЕК'ler düzenleyecekleri sertifika eğitim programlarını otuz gün önce HADMEK'e bildirmekle yükümlüdür.
- k) GRÜHADYЕК'ler düzenledikleri sertifika eğitim programları sonunda başarılı olarak sertifika alan kursiyerler ile bilgileri HADMEK'e bildirmekle yükümlüdür.
- l) Bu Yönetmelik hükümleri haricinde başka kurumlardan alınmış olan deney hayvanları kullanım sertifikaları ya da benzerlerinin bu Yönetmelik hükümlerine göre eşdeğer olup olmadıklarına HADMEK karar verir.
- m) Lisans veya yüksek lisans düzeyinde deney hayvanı kullanımı ile ilgili alınmış olan eğitimlerin sertifika programına eşdeğer olup olmadığına GRÜHADYЕК karar verir, uygun olduğuna karar verilen eğitim programlarını tamamlayanlara GRÜHADYЕК tarafından sertifika verilir.

GİZLİLİK

MADDE 16 -.(1) Yerel etik kurullarının yazışmaları gizli olup, 15 Şubat 2014 tarih ve 28914 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelikte belirtilen yetkili kurumlar dışında üçüncü şahıslara bilgi verilmez.

(2) Bakanlık 15 Şubat 2014 tarih ve 28914 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmeliğin uygulaması ile ilgili bilgileri, gerek gördüğünde ülkemizin de taraf olduğu uluslararası sözleşmeler kapsamında kurum ve kuruluşlarla paylaşır.

(3) Canlı hayvanların kullanıldığı projelerin, mülkiyet haklarını ihlal etmemek ve gizli bilgileri açığa vurmamak kaydıyla halkın bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla objektif bilgiler verilir.

YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN YÖNERGE

MADDE 17 - 19 Ocak 2009 tarih ve 32/6 sayılı Giresun Üniversitesi Senatosu Kararı ile kabul edilen "Giresun Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu" yürürlükten kaldırılmıştır.

YÜRÜRLÜK

MADDE 18 - Bu Yönerge, Giresun Üniversitesi Senatosu Kararı ile kabul edildikten sonra Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kurulu'na sunulur ve bu Kurul tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

YÜRÜTME

MADDE 19 - Yönerge hükümleri, Giresun Üniversitesi Rektörlü tarafından yürütülür.

MADDE 20 - Bu Yönergede hüküm bulunmayan hususlarda, 15 Şubat 2014 tarih ve 28914 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Carton

11 yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 02/12/2016 Tarih ve 45 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

u y6nerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik
Kurulu'nun 02/12/2016 Tarih ve 46
Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

Protokol no:
Onay tarihi:

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU

FORM 1: ARAŞTIRMA AMAÇLI ÖN ÇALIŞMA FORMU

1. Tarih:	2. Araştırma yürütücüsü:	İmzası
3. Araştırmanın başlığı:		
4. Kullanılacak hayvan türleri ve sayıları:		
5. Yürütücünün sertifikası ya da yayınlanmış deneysel çalışması: Var ☐ Yok ☐ (Var ise doküman ekte sunulacaktır)		6. (5. madde için yok seçeneği işaretlenmişse doldurunuz) Sertifikası ya da yayınlanmış deneysel çalışması olan yardımcı araştırmacı (Doküman ekte sunulacaktır):
7. Araştırma yürütücüsünün Anabilim Dalı:		8. Araştırmanın yapılacağı laboratuvar:
9. Telefon no:	10. Telefon no:	
11. Araştırmanın amacı, ön çalışma gerekçesi, uygulanması düşünülen gereç ve yöntem:		

Bu yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 02/12/2016 Tarih ve 15 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

12. Literatür listesi (En az 3 literatür):

u yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 02/12/2016 Tarih ve 45 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

FORM 2B: ARAŞTIRMA PROTOKOLÜ

Protokole uygulanması olanaklı olmayan bölümleri boş bırakınız.

Bölüm A: PROJE TANIMI

A1. Projenin amaçlarını herkesin anlayabileceği şekilde özetleyiniz (Lütfen bu bölümün, uzman olmayan kişilerce de okunacağını unutmayınız):

A2. Hayvanlarda yapılacak işlemleri sırasıyla tanımlayınız, gerekçelerini belirtiniz (Gereç ve Yöntem, gruplar ayrıntılı olarak yazılacaktır):

u yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez
Kurulu'nun 02/12/2016 Tarih ve 45
Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

A3. Deneylerin sonlandırılması (Deney hayvanı için deneyin bitiş şekli) :

- ☐ Deney sonunda ötenazi yapılmayacaktır.
- ☐ Herhangi bir deney yapılmadan ya da tedavi uygulanmadan önce ötenazi yapılacaktır.
- ☐ Belli bir süre yaşatıldıktan sonra ötenazi yapılacaktır: (Saat/Gün/Ay)
- ☐ Deney protokolünün uygulanmasından sonra ötenazi yapılacaktır.
- ☐ Özgül belirtilerin ortaya çıkmasından sonra ötenazi yapılacaktır. Açıklayınız:
- ☐ %15'ten fazla kilo kaybı olursa ötenazi yapılacaktır.
- ☐ Genel durum kötüleşirse ötenazi yapılacaktır. Tanımlayınız:
- ☐ Deneyisel işlemlerden sonra hayvan ölebilir. Olası nedenleri açıklayınız:
- ☐ Araştırma sonunda kesilecektir.
- ☐ Tüketime sunulacaktır.
- ☐ Analiz için kullanılacaktır.
- ☐ Satılacaktır.
- ☐ Tedavi edilecektir.
- ☐ Üretim amaçlı elde tutulacaktır.

DİKKAT: Eğer birden çok deney hayvanı türü kullanılacaksa, her tür için ayrı bir sayfa doldurulmalıdır.

A4. Hayvana ait özellikler:

Tür:	İrk/Suş/Hat:	Cinsiyet: ☐ E ☐ D	Yaş:	Ağırlık:
------	--------------	--	------	----------

A5. Araştırma grupları ve sayıları

Araştırma ve kontrol grupları	Grup başına Hayvan adedi	Tekrar Sayısı	Kullanılan toplam Hayvan sayısı/grup

A5.1. Araştırmada kullanılacak toplam hayvan sayısı:.....adet

Bu yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulunun 02/12/2016 Tarih ve 45 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

A5.2. Her gruptaki hayvan sayısının hangi istatistik yönteme göre hesaplandığını açıklayınız:

A5.3. Her gruptaki tekrar sayısı neye göre hesaplanmıştır? Açıklayınız:

A6. Araştırmalarda kullanılacak kimyasal/biyolojik maddeler ve farmakolojik ajanlar (yalnızca canlı hayvanda kullanılacaklar yazılmalıdır):

Ajan/ Maddeler	Doz	Veriliş yolu	Hacim	Veriliş sıklığı	Etki Süresi

Bu yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 02/12/2016 Tarih ve 45 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

A7. Nöromüsküler bloke ediciler:

Ajan	Doz	Veriliş yolu	Hacim	Veriliş sıklığı	Etki Süresi

A8. Araştırma sırasında ortaya çıkabilecek tehlikeli madde ve/veya durumlar

☐ Mikrobiyolojik kontaminasyonu riski. Tanımlayınız:

☐ Kanserojen maddeler. Sıralayınız:

☐ Radyoizotoplar. Sıralayınız:

☐ Biyolojik toksinler. Sıralayınız:

☐ Antineoplastik/sitotoksik ajanlar. Sıralayınız:

☐ Diğer ajanlar. Sıralayınız (yoksa belirtiniz) :

☐ Diğer risk faktörleri. Sıralayınız (yoksa belirtiniz)

Bu yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez
Kurulu'nun 02/12./2016 Tarih ve 46
Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

Bölüm B: ANESTEZİ ve ANALJEZİ**B1. Preanestezik-analjezik ya da sedatif ilaçlar**

Ajan	Doz	Veriliş yolu	Hacim	Veriliş sıklığı	Etki Süresi

B2. Anestezik ajanlar

Ajan	İndüksiyon dozu	Ek dozlar	Veriliş yolu	Yapılacak işlem	Anestezi altında Geçen süre

B3. Anestezi derinliğinin izlenmesi (uygun seçeneklerin tümünü işaretleyiniz)

- ☐ a. Cilt ya da parmak kıstırma yanıtları
☐ b. Palpebra ya da kornea refleksi (kemirgenler için uygun değildir)
☐ c. Çene ya da iskelet kası tonusu izlenmesi
☐ d. Fizyolojik yanıtın izlenmesi
☐ e. Diğer. Açıklayınız :

B4. İzlenme sıklığı

- ☐ a. Her 2-3 dakikada bir
☐ b. Her 4-5 dakikada bir
☐ c. Diğer dakika. Açıklayınız:

B5. İşlem sonrası (post-op) verilecek analjezik ve trankilizan ilaçlar

Ajan	Dozu	Veriliş Sıklığı	Veriliş Yolu	Tedavi Süresi	Hangi gruptaki Hayvanlar?

Bu yönerge; Hayvan Deneyleri Yönetmeliği ve Kurulunun 02/12/2016 tarih ve 4574 sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

Bölüm C: SAĞLIK PARAMETRELERİ

C1. İzlenecek olası değişiklikler

☐	a. Vücut ağırlığının %.....'i kadar kilo kaybı	☐	n. Dispne
☐	b. Ölüm	☐	o. Hipotermi
☐	c. Davranış değişiklikleri. Açıklayınız:	☐	p. Hipertermi
☐	d. Gıda/Yem ve su alımında azalma	☐	r. Cilt değişiklikleri
☐	e. Enfeksiyon	☐	s. Parezi/paralizi
☐	f. Abse	☐	t. Ataksi
☐	g. Dehidratasyon	☐	u. İnkontinans
☐	h. Malnütrisyon	☐	v. Diürez
☐	i. Genel güçsüzlük	☐	y. Diğer. Açıklayınız:
☐	j. Diyare	☐	z. Hiçbiri
☐	k. Konstipasyon ya da ileus		
☐	l. Konvülsiyon		
☐	m. Koma		

C2. Sağlık değişikliklerini takip etme yöntemleri (uygun şıkların tümünü işaretleyiniz)

☐	a. Tartı. Sıklığını yazınız:
☐	b. Davranış, aktivite ve postür kontrolü
☐	c. Lokalize ağrı ya da rahatsızlık açısından gözleme
☐	d. İşlem yapılan bölgenin yapışıklıklar, akıntı, kızarıklık ya da şişme açısından izlenmesi
☐	e. Hayvanın hareket kabiliyetinde meydana gelen azalmalar
☐	f. Günlük gıda/yem ve su tüketiminin izlenmesi
☐	g. Diğer. Tanımlayınız:

C3. Sağlık değişikliklerini saptayacak gözlemlerin sıklığı (sadece bir şıkkı işaretleyiniz)

☐	a. Günde bir defa	☐	e. Haftada bir
☐	b. Günde iki defa	☐	f. Diğer. Tanımlayınız:
☐	c. İki günde bir	☐	
☐	d. Haftada iki defa		

C4. Hayvanların araştırma protokolünden çıkarılma ölçütleri (uygun şıkların hepsini işaretleyiniz)

☐	a. Veteriner Hekimin uygun görmesi (insani nedenler)
☐	b. Vücut ağırlığının %15'inden fazla kilo kaybı
☐	c. Düzgün yürüyememe
☐	d. Düzgün gıda/yem ve su almama
☐	e. Ölümlemler nedeniyle gruplardaki hayvan sayısının azalması
☐	f. Uyarılara belirgin derecede azalmış yanıt verme
☐	g. Diğer. Tanımlayınız:

C5. Araştırma protokolünden çıkarılan hayvanların akıbeti

☐	a. Ötenazi
☐	b. Kesim
☐	c. Ölüm
☐	d. İmha
☐	e. Diğer. Tanımlayınız:

bu yönerge; Hayvan Deneyleri Yönergesi
T.C. Sağlık Bakanlığı'nun 02.12.2016 Tarihli
Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

Bölüm D: KISITLAMA, YOKSUN BIRAKMA ve ÖTENAZI

D1. Kısıtlama (Hiçbir kısıtlama uygulanmayacaksa, rutin seçeneğini işaretleyiniz)

☐	a. Rutin
☐	b. Rutin dışı

☐	1. Kısıtlayıcı cihaz kullanımı
☐	2. Hayvanların kısıtlandığı süre : dakika/saat
☐	3. Kısıtlayıcı cihaz içinde izin verilen hareketler:

☐	a. Kısıtlı hareket
☐	b. Normal postural pozisyon değiştirme
☐	c. Kısıtlı postural pozisyon değiştirme
☐	d. Hiçbir harekete izin verilmiyor

4. Rutin dışı kısıtlayıcı cihaz kullanımının gerekçeleri nelerdir? Açıklayınız:
5. Kısıtlanan hayvanda ortaya çıkabilecek istenmeyen davranış, sağlık ve iyilik hali değişiklikleri nelerdir? Açıklayınız:
6. Hayvanın kısıtlayıcı koşullara uyum göstermesi için yapılanlar nelerdir? Açıklayınız:
7. Hayvanın kısıtlayıcı koşullar altında izlenme sıklığı ne olacaktır? Açıklayınız:

D2. Özel barınma, koşullama, diyet ve diğer durumlar

- a. Hiçbir özel koşul uygulanmayacaktır
- b. Deneylerde aşağıda belirtilen uygulamalar yapılacaktır (geçerli olanların tümünü işaretleyiniz)
☐	1. Uzun süreli yüksek/düşük sıcaklığa maruz bırakılma
☐	2. Uzun süreli standart dışı nemlilik/kuruluk altında bırakılma
☐	3. Uzun süreli standart dışı atmosferik basınç maruz bırakılma
☐	4. Uzun süreli standart dışı atmosferde tutulma
☐	5. Standart dışı kafeste barındırma
☐	6. Uzun süreli standart dışı ışık-karanlık siklusunda tutulma
☐	7. 12 saatten daha uzun süre susuz bırakma
☐	8. 24 saatten daha uzun aç bırakılma (geviş getiren hayvanlar için 48 saat)
☐	9. Diğer. Açıklayınız:

D3. Ötenazi yöntemleri

- a. Ötenazi uygulanmayacaktır
- b. Yüksek doz anestezi
- c. Anestezi/trankilizan altında dekapitasyon
- d. Anestezi/trankilizan altında servikal dislokasyon
- e. Cerrahi sırasında ekssanguinasyon (Kansız bırakma)
- f. Baş bölgesine darbe
- g. Karbon dioksit solutma
- h. Diğer. Tanımlayınız:

bu yönerge; Hayvan Deneyleri Yönergesi
Tarih: 02/12/2016 Tarih
Kararı gereğince onaylanmıştır.

Bölüm E: HAYVAN SAĞLAMA VE BARINDIRMA BİLGİLERİ

E1. Araştırma hayvanlarının kaynağı:

- ☐ a. Giresun Üniversitesi Hayvan Araştırma Laboratuvarından/..... sağlanacaktır.
- ☐ b. Diğer bir yasal satıcıdan alınacaktır. Belirtiniz:
- ☐ c. Bir başka araştırmadan artmıştır. Belirtiniz:
- ☐ d. Yaban ortamdan izole edilecektir.
- ☐ e. Bağış olarak alınacaktır.
- ☐ f. Koloni içinde üretilecektir.
- ☐ g. Diğer. Belirtiniz:

E2. Araştırma hayvanlarının barındırılması:

- ☐ a. Giresun Üniversitesi Hayvan Araştırma Laboratuvarı/.....
- ☐ b. Diğer. Belirtiniz:

E3. Hayvan, E2 maddesinde belirtilen yerden dışarı çıkarılacak mıdır?

- ☐ a. Hayır
- ☐ b. Evet
(Eğer yanıtınız evet ise aşağıdaki soruları yanıtlayınız)
 - ☐ 1. Tüm hayvanlar aşağıda belirtilen yer(ler)e götürülecektir.
Adres:

- ☐ 2. Götürülen yerde yapılacak işlemler şunlardır (Eğer Bölüm B'de belirtilen tüm işlemler burada yapılacaksa "tümü" şeklinde belirtilmelidir):

- ☐ 3. Hayvanının canlı olarak götürülen yerde tutulacağı süre yaklaşık olarak ne kadardır:

Bölüm F: DENEY HAYVANI KULLANIMININ GEREKÇELERİ VE SEÇİLEN TÜRÜN VE SAYININ UYGUNLUĞU

F1. Bu araştırma için canlı hayvan kullanmak gereklidir; çünkü :

- a. İncelenen süreçlerin karmaşıklığı nedeniyle daha basit sistemlerde oluşturulması ve model kurulması olanaksızdır.
- b. İncelenecek sistemin, canlı olmayan modellerde taklit edilebilmesi için yeterli bilgi birikimi yoktur.
- c. Preklinik araştırmalarda, insan üzerinde denenmeden önce canlı hayvan üzerinde deney yapmak zorunludur.
- d. Nesli tükenmekte olan yerli gen kaynaklarının korunması amaçlanmıştır.
- e. Bir yemin biyolojik değerini ortaya koymak amaçlanmıştır.
- f. Ürün elde etmek ve hayvanların verim artışı hedeflenmiştir.
- g. Hayvanla ilgili bilinmeyenlerin araştırılması amaçlanmıştır.
- h. Hayvan sağlığı açısından araştırmaya uygundur.
- i. Diğer :

F2. Bu hayvan türü seçilmiştir; çünkü:

- a. Daha önce elde edilen verilerle karşılaştırma yapmayı olanaklı kılan geniş veritabanları bulunmaktadır.
- b. Aşağıda belirtildiği üzere, önerilen türün anatomik ve fizyolojik özellikleri yapılacak araştırma için yegane uygun modeldir: Açıklayınız:

- c. Önerilen tür, bu araştırmanın yapılabilmesi için uygun doku, boyut ve anatomiye sahip ve filogenetik olarak en düşük olanıdır.
- d. Bu tür, insandaki durumu simüle etmek için çok uygun bir fizyolojik model oluşturmaktadır.
- e. Bu projenin köken aldığı önceki araştırmalarda da aynı tür kullanılmıştır.
- f. İnsan beslenmesinde tüketim alışkanlıkları göz önüne alınmıştır.
- g. Denenecek olan yem materyali için en uygun tür olduğu için.
- h. Bu tür araştırma için en ekonomik ve kolay temin edilebilir olduğu için.
- i. Bu türün aşağıda belirtilen özellikleri araştırma için en uygun seçimdir:

j. Diğer:

F3. Bu araştırmanın bilime yapabileceği potansiyel katkılar şunlardır:

bu yönerge; Hayvan Deneyleri Merkezleri Kurulunun 02/12/2016 Tarih ve 15 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

T.C
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU

.....FAKÜLTESİ
ARAŞTIRMA PROJESİ FORMU
(Form 3)

A. PROJE HAKKINDA GENEL BİLGİLER

- A.1- Araştırma Projesinin Başlığı :
- A.2- Proje Yürütücüsü ya da Yürütücülerin Adı, Ünvanı, Kurumu, Bölümü, Anabilim ve Bilim Dalı, Uygulama ve Araştırma Merkezi :
- A.3- Proje Teklif Eden Kurum, Bölüm, Anabilim ve Bilim Dalı, Uygulama ve Araştırma Merkezi :
- A.4- Projenin Başlangıç ve Bitiş Tarihi (Ay ve Yıl Olarak) :
- A.5- Projenin Yürütüldüğü Kurumlar, Bölümler, Anabilim Dalı(Dalları), Bilim Dalı(Dalları), Uygulama ve Araştırma Merkezi(Merkezleri) :
- A.6- Yürütücüler Dışında Projede Görev Alacak Öğretim Elemanlarının Adı, Ünvanı, İmzası, Kurumu, Anabilim ve Bilim Dalı, Uygulama ve Araştırma Merkezi (Görev alacak öğretim elemanlarının herbirinin imzası gereklidir) :

<u>Ünvanı</u>	<u>Adı, Soyadı</u>	<u>Anabilim/Bilim Dalı</u>	<u>İmza</u>
---------------	--------------------	----------------------------	-------------

B. ARASTIRMA GEREKÇESİ VE PLANI

- B.1- Projenin Amacı, Ortaya Çıkış Kaynağı (Örneğin Eğitim Programı) (200 kelimeden fazla olmayacak biçimde boşluğa yazılacak) :

Bu belge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulunun 02/12/2016 Tarih ve 45 sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

B.2- Projenin Önemi (Projenin orijinalliği, getireceği yenilikler ve sonuçları, bunların uygulanabilirliği, vb. konulara değinilecek, bir sayfadan fazla olmayacak biçimde boşluğa yazılacak) :

B.3- İlgili Literatürün Işığı Altında Projenin Yeri (Yaklaşık 100 kelime olacak) :

B.4- Projenin Kaynağını Oluşturan Literatür Listesi (Eski ve yeni en az 10 literatür, üç literatürün tam metni eklenecektir) :

Yönetge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 02.12.2016 Tarih ve 46 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

C. PROJEDE KULLANILABİLECEK MEVCUT OLANAKLAR

C.1-Proje İçin Gerekli Olup Projenin Yürütüleceği Kurum (Kurumlarda) Bulunan Alet, Cihaz, Laboratuvar, Malzeme ve Fiziki Olanaklar İle Bunların Ne Ölçüde ve da Miktarda Kullanılacakları Hakkında Bilgiler (Gerektiğinde eklenecek)

D. PROJEDE KULLANILACAK YARDIMCI İNSAN GÜCÜ İLE YENİ TECHİZAT, MALZEME VE ÖTEKİ GEREK VE KAYNAKLAR

D.1- Projede Görev Alacak Öğretim Elemanları Dışında Kadrolu, Sözleşmeli ya da Geçici Personel ile Öğrencilerin:

Adı, Soyadı, Unvanı (Projede tahsis edilecek personelin belli olmaması durumunda öğrenciler için yalnız sayılar, örneğin, 2 Teknisyen, 2 Öğrenci vb. belirtilecek. Gerektiğinde eklenecek)

D.2- Proje İçin Gerekli Yeni Demirbaş, Araç, Gereç, ve Techizat (Nasıl ve nereden sağlanacakları, ve projeden sonra nasıl kullanılacakları açıklaması ile birlikte gerektiğinde eklenecek)

<u>DEMİRBAŞ ARAÇ GEREÇ vb.</u>	<u>BİRİM FİYATI</u>	<u>GEREKÇESİ</u>	<u>TOPLAM</u>
<u>BEDEL</u>			

D.3- Proje için gerekli yeni malzeme (fiyatları ve gerekçeleriyle birlikte gerektiğinde eklenecek)

<u>MALZEME TÜRÜ</u>	<u>BİRİM FİYATI</u>	<u>GEREKÇESİ</u>	<u>TOPLAM</u>
<u>BEDELİ</u>			

D.4- Projenin Gerektirdiği Yolluklar

D.5- Yeniden Kiralanacak ya da Satın Alınacak Gayrimenkullerin (Gerekçe ve bedelleri belirtilecek)

İl Yönerge, Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 02.12.2016 Tarih ve 418 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

E. PROJENİN GEREKTİRDİĞİ EK GİDERLERİN DAĞILIMI (Düviz olarak yazmayınız)

(Proje dolayısı ile personel, demirbaş, malzeme vb.nin gerektirdiği giderler yazılacak)

HARCAMA MİKTARI

- E.1- Personel.....
- E.2- Demirbaş Gereç.....
- E.3- Malzeme.....
- E.4- Seyahat.....
- E.5- Kira.....
- E.6- Deney Hayvanı.....
- E.7- Diğer.....

TOPLAM

GENEL TOPLAM:

Bu yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik
Kurulu'nun 02/12/2016 Tarih ve 45
Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır

Protokol no:
Onay tarihi:

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU

EĞİTİM AMACIYLA CANLI *
HAYVAN KULLANMAK İÇİN UYGULANAN PROTOKOL

FORM 4A: İDARİ BİLGİ FORMU

5. Tarih:	6. Ders Sorumlusu:	İmzası
3. Uygulamalara katılacak diğer öğretim elemanları ve personel:		
1.	2.	
3.	4.	
5.	6.	
7.	8.	
4. Verilecek dersin adı ve kodu:		
5. Verilecek dersin dönemi:		
☐ Güz dönemi		
☐ Bahar dönemi		
☐ Yaz dönemi		
☐ tarihinden tarihine kadar kurs		
☐ Diğer:		
6. Ders türü:		
☐ Lisans		
☐ Yüksek Lisans		
☐ Doktora Eğitim		
☐ kursu Tıpta		
☐ uzmanlık		
☐ Staj/Rotasyon		
☐ Diğer:		
7. Ders sorumlusunun adresi:		8. Uygulamanın yapılacağı yer:
9. Telefon no:		11. Telefon no:
10. e-Posta:		
12. Uygulamaya katılacak olan öğrenci sayısı:		
13. Başvuru tipi:		
☐ Yeni başvuru		
☐ Değişiklik (Eski Protokol No.:)		
14. Ekleri:		
☐ Ders içeriği		
☐ Uygulama bilgi form(ları) (FORM 2)		
☐ Personel yeterlilik belgeleri		
15. Kullanılacak hayvan türleri, ırkı ve sayıları:		

Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulunun 02.12.2016 Tarih ve 45
kararı gereğince onaylanmıştır.

FORM 4B: UYGULAMA BİLGİ FORMU

DİKKAT: Eğer birden çok hayvan türü kullanılacaksa, her tür için ayrı bir sayfa doldurulmalıdır. Protokole uygulanması olanaklı olmayan bölümleri boş bırakınız.

Protokol No:	Onay Tarihi:	Uygulama yürütücüsü:	İmzası
--------------	--------------	----------------------	--------

Bölüm A: DEMONSTRASYON VEYA PRATİK UYGULAMADA YAPILACAKLAR

A1. Ders No:	A1.1. Konu adı:
--------------	-----------------

A1.2. Dersin/uygulamanın amaçlarını herkesin anlayabileceği şekilde özetleyiniz
(Lütfen bu bölümün, uzman olmayan kişilerce de okunacağını unutmayınız):

A2. Hayvana ait özellikler:

Tür:	İrk/Suş/Hat:	Cinsiyet: ☐ E ☐ D	Yaş:	Ağırlık:
------	--------------	--	------	----------

A3. Hayvan ile

- ☐ a. Temel manüplasyonlar (Tutuş, enjeksiyon, kan alma teknikleri)
- ☐ b. Edimsel tepki / şartlama çalışmaları
- ☐ c. Cerrahi operasyon teknikleri (mikrocerrahi dahil)
- ☐ d. Fertilizasyon teknikleri
- ☐ e. Organ izole etme teknikleri (biyopsi dahil)
- ☐ f. In vivo deneyler
- ☐ g. In situ deneyler
- ☐ h. Diğer: Tanımlayınız:

yapılacak çalışma (uygun seçeneklerin tümünü işaretleyiniz)

Yenişehir, Hayvan Deneyleri Merkez Etik
Komitesi'nin 02/12/2016 Tarih ve 45.
Kararı gereğince onaylanmıştır.

A4. Hayvan ile yapılacak çalışmanın açık adı

Hayvan ile yapılacak çalışma (A3 de belirtilen çalışma(lar) temel alınarak)	Öğrenci grubu başına hayvan adedi	Öğrenci grup sayısı	Kullanılan toplam hayvan sayısı

Uygulamalara ilişkin gerekli gördüğünüz açıklamaları ek olarak verebilirsiniz. Eğer uygulama aynı hayvana birden fazla seansta uygulanacak cerrahi işlemleri gerektiriliyorsa en az bir literatür eklemeniz gereklidir.

A5. Deneylerde kullanılacak kimyasal/biyolojik maddeler ve farmakolojik ajanlar:

Ajan/ Maddeler	Doz	Veriliş yolu	Hacim	Veriliş sıklığı	Etki Süresi

A6. Nöromüsküler bloke ediciler:

Ajan	Doz	Veriliş yolu	Hacim	Veriliş sıklığı	Etki Süresi

Hayvan Deneyleri Merkez Etik
02/12/2016 Tarih ve 45
kararı gereğince onaylanmıştır.

A7. Deney sırasında ortaya çıkabilecek tehlikeli madde ve/veya durumlar

- ☐ Mikrobiyolojik kontaminasyon riski. Tanımlayınız:
- ☐ Kanserojen maddeler. Sıralayınız:
- ☐ Radyoizotoplar. Sıralayınız:
- ☐ Biyolojik toksinler. Sıralayınız:
- ☐ Antineoplastik/sitotoksik ajanlar. Sıralayınız:
- ☐ Diğer ajanlar. Sıralayınız (yoksa belirtiniz) :
- ☐ Diğer risk faktörleri. Sıralayınız (yoksa belirtiniz)

Bu yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 02/12/2016 Tarih ve 45 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

Bölüm B: ANESTEZİ ve ANALJEZİ**B1. Preanestezik-analjezik ya da sedatif ilaçlar**

Ajan	Doz	Veriliş yolu	Hacim	Veriliş sıklığı	Etki Süresi

B2. Anestezik ajanlar

Ajan	İndüksiyon dozu	Ek dozlar	Veriliş yolu	Yapılacak işlem	Anestezi altında Geçen süre

B3. Anestezi derinliğinin izlenmesi (uygun seçeneklerin tümünü işaretleyiniz)

- ☐ a. Cilt ya da parmak kıstırma yanıtları
☐ b. Palpebra ya da kornea refleksi (rodentler için uygun değildir)
☐ c. Çene ya da iskelet kası tonusu izlenmesi
☐ d. Fizyolojik yanıtın izlenmesi
☐ e. Diğer. Açıklayınız :

B4. İzlenme sıklığı

- ☐ a. Her 2-3 dakikada bir
☐ b. Her 4-5 dakikada bir
☐ c. Diğer.....dakika. Açıklayınız:

B5. İşlem sonrası (post-op) verilecek analjezik ve trankilizan ilaçlar

Ajan	Dozu	Veriliş sıklığı	Veriliş yolu	Tedavi süresi	Hangi gruptaki Hayvanlar ?

Bu yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 02.12/2016 Tarih ve 45. Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

Bölüm C: SAĞLIK PARAMETRELERİ

C1. İzlenecek olası değişiklikler

☐ a. Vücut ağırlığının % 'i kadar kilo kaybı	☐ n. Dispne
☐ b. Ölüm	☐ o. Hipotermi
☐ c. Davranış değişiklikleri. Açıklayınız:	☐ p. Hipertermi
☐ d. Gıda/Yem ve su alımında azalma	☐ r. Cilt değişiklikleri
☐ e. Enfeksiyon	☐ s. Parezi/paralizi
☐ f. Abse	☐ t. Ataksi
☐ g. Dehidratasyon	☐ u. İnkontinans
☐ h. Malnütrisyon	☐ v. Diürez
☐ i. Genel güçsüzlük	☐ y. Diğer. Açıklayınız:
☐ j. Diyare	☐ z. Hiçbiri
☐ k. Konstipasyon ya da ileus	
☐ l. Konvülsiyon	
☐ m. Koma	

C2. Sağlık değişikliklerini takip etme yöntemleri (uygun şıkların tümünü işaretleyiniz)

☐ a. Tartı. Sıklığını yazınız:	
☐ b. Davranış, aktivite ve postür kontrolü	
☐ c. Lokalize ağrı ya da rahatsızlık açısından gözleme	
☐ d. İşlem yapılan bölgenin yapışıklıklar, akıntı, kızarıklık ya da şişme açısından izlenmesi	
☐ e. Hayvanın hareket kabiliyetinde meydana gelen azalmalar	
☐ f. Günlük gıda/yem ve su tüketiminin izlenmesi	
☐ g. Diğer. Tanımlayınız:	

C3. Sağlık değişikliklerini saptayacak gözlemlerin sıklığı (sadece bir şıkkı işaretleyiniz)

☐ a. Günde bir defa	☐ e. Haftada bir
☐ b. Günde iki defa	☐ f. Diğer. Tanımlayınız:
☐ c. İki günde bir	
☐ d. Haftada iki defa	

C4. Hayvanların çalışma protokolünden çıkarılma ölçütleri (uygun şıkların hepsini işaretleyiniz)

☐ a. Veteriner Hekimin uygun görmesi (insani nedenler)
☐ b. Vücut ağırlığının %15'inden fazla kilo kaybı
☐ c. Düzgün yürüyememe
☐ d. Düzgün gıda/yem ve su almama
☐ e. Uyarılara belirgin derecede azalmış yanıt verme
☐ f. Diğer. Tanımlayınız:

C5. Çalışma protokolünden çıkarılan hayvanların akıbeti

☐ f. Ötenazi
☐ g. Kesim
☐ h. Ölüm
☐ i. İmha
☐ j. Diğer. Tanımlayınız :

bu yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik
Kurulu'nun 02.12/20.16 Tarih ve 445
Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

Bölüm D: KISITLAMA, YOKSUN BIRAKMA ve ÖTENAZİ

D1. Kısıtlama (Hiçbir kısıtlama uygulanmayacaksa, rutin seçeneğini işaretleyiniz)

☐	a. Rutin
☐	b. Rutin dışı

☐	1. Kısıtlayıcı cihaz kullanımı
☐	2. Hayvanların kısıtlandığı süre : dakika/saat
☐	3. Kısıtlayıcı cihaz içinde izin verilen hareketler:

☐	a. Kısıtlı hareket
☐	b. Normal postural pozisyon değiştirme
☐	c. Kısıtlı postural pozisyon değiştirme
☐	d. Hiçbir harekete izin verilmiyor

4. Rutin dışı kısıtlayıcı cihaz kullanımının gerekçeleri nelerdir? Açıklayınız:
5. Kısıtlanan hayvanda ortaya çıkabilecek istenmeyen davranış, sağlık ve iyilik hali değişiklikleri nelerdir? Açıklayınız:
6. Hayvanın kısıtlayıcı koşullara uyum göstermesi için yapılanlar nelerdir? Açıklayınız:
7. Hayvanın kısıtlayıcı koşullar altında izlenme sıklığı ne olacaktır? Açıklayınız:

D2. Özel barınma, koşullama, diyet ve diğer durumlar

- ☐ a. Hiçbir özel koşul uygulanmayacaktır
- ☐ b. Deneylerde aşağıda belirtilen uygulamalar yapılacaktır (geçerli olanların tümünü işaretleyiniz)
- ☐ 1. Uzun süreli yüksek/düşük sıcaklığa maruz bırakılma
 - ☐ 2. Uzun süreli standart dışı nemlilik/kuruluk altında bırakılma
 - ☐ 3. Uzun süreli standart dışı atmosferik basınçta maruz bırakılma
 - ☐ 4. Uzun süreli standart dışı atmosferde tutulma
 - ☐ 5. Standart dışı kafeste barındırma
 - ☐ 6. Uzun süreli standart dışı ışık-karanlık siklusunda tutulma
 - ☐ 7. 12 saatten daha uzun süre susuz bırakma
 - ☐ 8. 24 saatten daha uzun aç bırakılma (geviş getiren hayvanlar için 48 saat)
 - ☐ 9. Diğer. Açıklayınız:

D3. Ötenazi yöntemleri

- ☐ a. Ötenazi uygulanmayacaktır
- ☐ b. Yüksek doz anestezi
- ☐ c. Anestezi/trankilizan altında dekapitasyon
- ☐ d. Anestezi/trankilizan altında servikal dislokasyon
- ☐ e. Cerrahi sırasında eksanguinasyon (Kansız bırakma)
- ☐ f. Karbon dioksit solutma
- ☐ g. Diğer. Tanımlayınız:

"Bu yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 02/12/2016 Tarih ve 45 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

Bölüm E: HAYVAN SAĞLAMA VE BARINDIRMA BİLGİLERİ

E1. Çalışma hayvanlarının kaynağı:

- ☐ a. Giresun Üniversitesi Hayvan Araştırma Laboratuvarından/..... sağlanacaktır.
- ☐ b. Diğer bir yasal satıcıdan alınacaktır. Belirtiniz:
- ☐ c. Bir başka çalışmadan artmıştır. Belirtiniz:
- ☐ d. Yaban ortamdan izole edilecektir.
- ☐ e. Bağış olarak alınacaktır.
- ☐ f. Koloni içinde üretilecektir.
- ☐ g. Diğer. Belirtiniz:

E2. Çalışma hayvanlarının barındırılması:

- ☐ a. Giresun Üniversitesi Hayvan Araştırma Laboratuvarı/.....
- ☐ b. Diğer. Belirtiniz :

E3. Hayvan, E2 maddesinde belirtilen yerden dışarı çıkarılacak mıdır?

- ☐ a. Hayır
- ☐ b. Evet

(Eğer yanıtınız evet ise aşağıdaki soruları yanıtlayınız)

- ☐ 1. Tüm hayvanlar aşağıda belirtilen yer(ler)e götürülecektir.
Adres:
- ☐ 2. Götürülen yerde yapılacak işlemler şunlardır (Eğer Bölüm B'de belirtilen tüm işlemler burada yapılacaksa "tümü" şeklinde belirtilmelidir):
- ☐ 3. Hayvanının canlı olarak götürülen yerde tutulacağı süre yaklaşık olarak ne kadardır:

bu yönde; Hayvan Deneyleri Merkez Etik
Kurulunun 02/12/2016 Tarih ve 45
sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

Bölüm F: DENEY HAYVANI KULLANIMININ GEREKÇELERİ VE SEÇİLEN TÜRÜN VE SAYININ UYGUNLUĞU

F1. Bu çalışma için canlı hayvan kullanmak gereklidir; çünkü:

- ☐ a. İncelenen süreçlerin karmaşıklığı nedeniyle daha basit sistemlerde oluşturulması ve model kurulması olanaksızdır.
- ☐ b. İncelenecek sistemin, canlı olmayan modellerde taklit edilebilmesi için yeterli bilgi birikimi yoktur.
- ☐ c. Preklinik çalışmalarda, insan üzerinde denenmeden önce canlı hayvan üzerinde deney yapmak zorunludur.
- ☐ d. Nesli tükenmekte olan yerli gen kaynaklarının korunması amaçlanmıştır.
- ☐ e. Bir yemin biyolojik değerini ortaya koymak amaçlanmıştır.
- ☐ f. Ürün elde etmek ve hayvanların verim artışı hedeflenmiştir.
- ☐ i. Diğer:

F2. Bu hayvan türü seçilmiştir; çünkü :

- ☐ a. Daha önce elde edilen verilerle karşılaştırma yapmayı olanaklı kılan geniş veritabanları bulunmaktadır.
- ☐ b. Aşağıda belirtildiği üzere, önerilen türün anatomik ve fizyolojik özellikleri yapılacak çalışma için yegane uygun modeldir: Açıklayınız:
- ☐ c. Önerilen tür, bu çalışmanın yapılabilmesi için uygun doku, boyut ve anatomiye sahip ve filogenetik olarak en düşük olanıdır.
- ☐ d. Bu tür, insandaki durumu simüle etmek için çok uygun bir fizyolojik model oluşturmaktadır.
- ☐ e. Bu projenin köken aldığı önceki çalışmalarda da aynı tür kullanılmıştır.
- ☐ f. İnsan beslenmesinde tüketim alışkanlıkları göz önüne alınmıştır.
- ☐ g. Denenecek olan yem materyali için en uygun tür olduğu için.
- ☐ h. Bu tür çalışma için en ekonomik ve kolay temin edilebilir olduğu için.
- ☐ i. Bu türün aşağıda belirtilen özellikleri çalışma için en uygun seçimdir:
- ☐ j. Diğer:

F3. Bu çalışmanın eğitime yapabileceği potansiyel katkılar şunlardır:

bu yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 02/12/2016 Tarih ve 45 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

Protokol no:
Onay tarihi:

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU

FORM 5: SAHİPLİ HAYVAN ARAŞTIRMA PROTOKOLÜ

7. Tarih:	8. Araştırma yürütücüsü:	İmzası
3. Canlı hayvan ile uğraşacak diğer elemanlar: A. C. B. D.		
4. Araştırmanın başlığı ve yapılacak işlemin özeti (100-200 kelime arası, hayvan sahiplerinin kolayca anlayabileceği şekilde yazılmalıdır):		
5. Hayvan tür, ırk ve sayıları:		
6. Varsa hayvanların kulak /tasma numaraları:		

7. Araştırma yürütücüsünün Anabilim Dalı:	8. Araştırmanın yapılacağı yer:
9. Telefon no:	10. Telefon no:

Hayvanım/hayvanlarım üzerinde yapılacak olan yukarıda anlatılan araştırma amaçlı işlemleri ve sonuçlarını kendi rızamla kabul ettiğimi beyan ederim.

Hayvan/Hayvanların Sahibi'nin Adı, Soyadı

İmza:

Adresi:

Tel:

Bu yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 02/12/2016 Tarih ve 45 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

FORM-6

T.C
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU
TAAHHÜTNAME

.../.../20..

Çalışmanın Tam Adı:

Çalışma Ekibi (Adı – Soyadı, Unvanı):

Çalışmada Sorumlu Yürütücü:

Diğer Görevliler:

- 1-
- 2-
- 3-
- 4-
- 5-
- 6-
- 7-
- 8-
- 9-
- 10-

- T.C. GİRESUN Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Yönergesini okudum. Yönergeye uygun olarak çalışacağımı,
- Onay alınmış çalışmada; Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası bulunmayan kişilere deney hayvanlarında herhangi bir işlem yaptırmayacağımı,
- Çalışma sürecinde işlemlerde ve çalışma ekibinde yapılacak değişiklikler için Yerel Etik Kurul'un iznini alacağımı,
- Çalışmanın bitimini müteakip 3 ay içerisinde Yerel Etik Kurul'a bildireceğimi,
- Bu çalışma süresince, T.C. Giresun Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Yönergesindeki yer alan etik ilkelere uyacağımı, beklenmeyen ters bir etki veya olay olduğunda derhal Yerel Etik Kurul'a bildireceğimi

Taahhüt ederim / ederiz.

(Adı, Soyadı, İmzası)

Çalışma Yürütücüsü:

Adres:

Tel İş.

Cep:

E-posta:

bu yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 02/12/2016 Tarih ve 45 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

Form-7: GİRESUN ÜNİVERSİTESİ HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU

PROJE DEĞERLENDİRME FORMU

Protokol No:	Geliş tarihi:
Araştırma Yürütücüsü:	
Araştırmanın Başlığı:	
Araştırma hayvanı tür/ırk ve sayıları:	

Araştırma daha önce yapılmış mıdır?	Hayır ☐	Evet ☐
Araştırmanın gerçekleştirilebileceği alternatif bir yöntem mevcut mudur?	Hayır ☐	Evet ☐
Araştırma bir hipotezi test etmek üzere planlanmış mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırma sonucunda ölçülebilir bir hedefe ulaşmak olası mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırma çağdaş bilime katkıda bulunacak nitelikte midir?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırma için seçilen hayvan türü uygun mudur?	Evet ☐	Hayır ☐
Çalışma metodolojik yönden doyurucu olarak planlanmış mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırma protokolünde öngörülen hayvan sayıları gerçekçi midir?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırma için en uygun sayıda hayvan kullanımı amaçlanmış mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırma hayvanlarının yetiştirilmesi ve barındırılması için optimum fizyolojik, psikolojik ve çevresel koşullar sağlanmış mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırmalar uygun yer ve koşullarda yapılacak mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırmacı(lar) çalışmanın uygulanacağı hayvan türü ile ilgili yeterli bilgi ve deneyime sahip midir?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırmacı(lar) deney hayvanı kullanımı ile ilgili eğitim görmüş veya sertifika almışlar mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırma protokolünde hayvanlara en az ağrı ve acı verecek önlemler alınmış ve bu konudaki uluslararası standartlar gözetilmiş midir?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırmada çevre ve/veya insan sağlığını tehdit edecek toksik rezidü, kimyasal, biyolojik, radyoaktif maddelerin bulaşması riski var mıdır?	Hayır ☐	Evet ☐
Araştırma sonunda hayvanların akıbeti konusunda gerçekçi saptama yapılmış ve bu konudaki uluslararası standartlar gözetilmiş midir?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırma sonunda hayvanlar ağrısız ve acısız bir yöntemle ötenazi/kesim uygulandıktan sonra atıkların imhası için gerekli önlem alınmış mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Gerekli görülen diğer açıklamalar:		

- ☐ Tarafımdan değerlendirilen bu dosya Giresun Üniversitesi Hayvan Deneyleri Etik Kurulu yönergesi'nde belirtilen ilke ve kurallara uygun bulunmuştur.
- ☐ Ön çalışma yapılarak sonuçların bildirilmesi uygun bulunmuştur.
- ☐ Aşağıdaki konuların düzeltilmesi koşuluyla uygundur.
- ☐ Eksik kısımların tamamlanması gerekli görülmüştür.
- ☐ Düzeltme gerekli görülmüştür.
- ☐ Ek literatür bilgisi istenmesi gerekli görülmüştür.
- ☐ Araştırmacılarla görüşme yapılması gerekli görülmüştür.
- ☐ Tarafımdan değerlendirilen bu dosya Hayvan Etik Kurulu Yönergesi'nde belirtilen ilke ve kurallara uygun değildir (Lütfen gerekçenizi yukarıdaki "Gerekli görülen diğer açıklamalar" bölümüne yazınız).

Kurul Üyesi:

Tarih:

bu yönerge; Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kurulu'nun 02/12/2016 Tarih ve 45 sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

u yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik
urulu'nun 02/12/2016 Tarih ve 45
Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

FORM-6

T.C
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU
TAAHHÜTNAME

.../.../20..

Çalışmanın Tam Adı:

Çalışma Ekibi (Adı – Soyadı, Unvanı):

Çalışmada Sorumlu Yürütücü:

Diğer Görevliler:

- 1-
- 2-
- 3-
- 4-
- 5-
- 6-
- 7-
- 8-
- 9-
- 10-

- T.C. GİRESUN Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Yönergesini okudum. Yönergeye uygun olarak çalışacağımı,
- Onay alınmış çalışmada; Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası bulunmayan kişilere deney hayvanlarında herhangi bir işlem yaptırmayacağımı,
- Çalışma sürecinde işlemlerde ve çalışma ekibinde yapılacak değişiklikler için Yerel Etik Kurul'un iznini alacağımı,
- Çalışmanın bitimini müteakip 3 ay içerisinde Yerel Etik Kurul'a bildireceğimi,
- Bu çalışma süresince, T.C. Giresun Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Yönergesindeki yer alan etik ilkelere uyacağımı, beklenmeyen ters bir etki veya olay olduğunda derhal Yerel Etik Kurul'a bildireceğimi

Taahhüt ederim / ederiz.

(Adı, Soyadı, İmzası)

Çalışma Yürütücüsü:

Adres:

Tel İş.

Cep:

E-posta:

bu yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 02/12/2016 Tarih ve 45 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

